

TÜRKİYE’DE MUHASEBE STANDARTLARINA YÖNELİK YAZILAN YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA TEZ ÇALIŞMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ali Haydar GÜNGÖRMÜŞ*

Özet

Bu çalışmanın amacı, Muhasebe Standartları alanında Türkiye’de yüksek lisans ve doktora düzeyinde yapılan tezlerin analizinin yapılarak içerik açısından zaman içindeki yönelimini tespit etmektir. Araştırma kapsamında Türkiye Muhasebe Standartları alanında en fazla tez konusu olmuş standartlar ve henüz yeteri kadar araştırma konusu yapılmamış standartlar tespit edilmiş ve bu alanda araştırma yapmayı planlayan akademisyenler, lisansüstü öğrenciler ve tez yöneticilerine bilgi aktarılması amaçlanmıştır. Araştırma 1984 yılından 2015 yılı mayıs ayına kadar yapılan 312 adet lisansüstü tezi kapsamaktadır. Veri toplama aracı olarak Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden yararlanılmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Türkiye Muhasebe Standartları, Yüksek Lisans, Doktora, Tez*
JEL Sınıflandırması: M40- M41

Analysis Of Master And Doctoral Thesis About Accounting Standards In Turkey

Abstract

The aim of this study is to determine the orientation of theses in time in terms of content through analyzing the theses of masters and PhD done in Turkey in the field of Accounting Standards. As part of the study, the standards which are most selected as subjects in the field of Accounting Standards and which are not selected as research subjects sufficiently are detected, and it is aimed to inform the academicians, graduate students and thesis advisors who are planning to do research on this field. The study includes 312 graduate theses done from 1984 to May, 2015. The Council of Higher Education National Thesis Center is utilized as the tool of data collection.

Keywords: *Turkey Accounting Standards, Masters, Doctoral, Theses*
Jel Classification: M40- M41

---

* Dr. Ali Ali Haydar Güngörmüş
e-posta: a.h.gungormus@gmail.com

1. GİRİŞ

Lisansüstü eğitim, lisans eğitimini tamamlamış ve alanında uzmanlaşarak eğitimine devam etmek isteyen bireylere bu imkânı sağlayan en üst düzey eğitim seviyesidir. Bilginin üretilmesi ve üretilen bilgi ile birlikte teknolojik gelişim noktasında Lisansüstü eğitim üniversitelerin en önemli fonksiyonları arasında yer alır. Bunun yanı sıra üniversitelerin eğitim kadrolarının yetiştirilmesi de lisansüstü eğitim ile olmaktadır.

Türkiye'deki mevcut muhasebe uygulamalarının dayandığı Vergi Kanunları ile Uluslararası Muhasebe Standartları esas alınarak hazırlanan Türkiye Muhasebe Standartlarının farklı uygulamalarının olması muhasebe araştırmalarını yapan akademisyenleri bu farklılıkların ortaya konulması konusunda teşvik etmiştir.

Türkiye Muhasebe Standartlarına yönelik yapılan çalışmalar özellikle 2000'li yılların başında "Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun" oluşturulması ile hızlanmıştır. Bu tarihlerden sonra standartlar lisansüstü düzeyde ders olarak okutulmaya başlanmış ve tez konusu olarak akademik düzeyde ilgi çekmiştir. Özellikle 2010 yılı ve sonrasında kanuni düzenlemeler ile birlikte Küçük ve Orta Boy İşletmelere yönelik standartlarında mevzuata girmesi ile birlikte Türkiye Muhasebe Standartları konusundaki çalışmalar daha da yoğunlaşmıştır.

2. LİSANSÜSTÜ TEZLERLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR

Lisans Üstü tezler ile ilgili yapılan çalışmalarda tezlerin değerlendirmelerinde içerik analizi, konulara göre ayrımlar, atıflar, veri toplama teknikleri gibi farklı

açılardan değerlendirme çalışmaları yapılmıştır.

Alkan'ın (2014) yaptığı çalışmada Türkiye'de 1984 ile 2012 yılları arasında muhasebe alanında yapılan lisansüstü tezlerin profilini, alana katkılarını, içerik ve konu açısından zaman içindeki yönelimi incelenmiştir.

Baş ve diğerleri (2014) tarafından yapılan araştırmada Türkiye'de entelektüel sermaye alanında yazılmış olan lisansüstü tez çalışmaları içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Alkan'ın (2013) yaptığı çalışmada Türkiye'de 2003-2012 yılları arasında UFRS konusunda yapılan lisansüstü tezler incelenmiştir. Bozyiğit ve Yasa'nın (2012) yapmış oldukları çalışmada Türkiye'de pazarlama alanındaki lisansüstü tezler incelenmiştir. Benligiray'ın (2012) yapmış olduğu araştırmada bankacılık konusunda hazırlanan tezler hazırlandıkları dönemdeki siyasi ekonomik gelişmeler ekseninde incelemiştir. Karadağ'ın (2010) yapmış olduğu çalışma ile eğitim bilimleri alanında yapılan doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri açısından incelemiştir. Gökteş ve Erdem'in (2006) sağlık yönetimi alanında yapılan tezlerin profilini belirlemeye yönelik olarak yaptıkları çalışmada sağlık yönetiminin farklı alanların etkileşimine açık multidisipliner özellikler sergilediği bulgusuna ulaşmıştır.

3. YÖNTEM

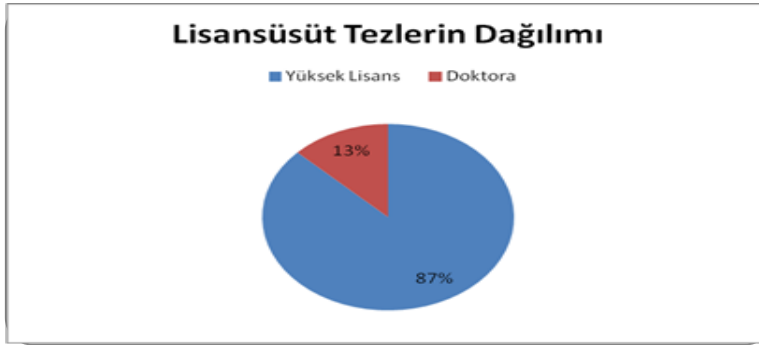
Sosyal Bilimler alanında yapılan araştırmalar için sıklıkla başvurulan içerik analizi yöntemi, sayısal bir analiz yöntemi olup verilerin nitel analizi ve istatistiksel sonuçları arasında ilişki kurmaktadır. İçerik analizinde veriler belirli bir düzen içinde kodlanır, temalar düzenlenir ve ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilir.

İçerik analizinde bir birine yakın veriler, belirli kavramlar ve kurallar dikkate alınarak bir araya getirilir ve okuyucunun anlayacağı şekilde düzenlenerek yorumlanır (Alkan, 2014: 43).

Araştırmanın verileri, tarama modeli kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada ikinci veri kaynağı olan Yüksek Öğrenin Kurumunun (YÖK) tez veritabanından yararlanılmıştır. Veri tabanından konu ile ilgili tezlerin seçilmesinde, “Uluslararası Muhasebe Standartları”, “Türkiye Muhasebe Standartları”, “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları”, Türkiye Finansal Muhasebe Standartları”, “UMS”, “TMS”, “UFRS”, “TFRS”, “IAS” anahtar kelimeler olarak kullanılmıştır.

Yapılan incelemede 312 adet lisansüstü tez bulunmuştur. Elde edilen veriler Excel programına aktarılarak düzenlenmiştir.

Şekil 1: Lisansüstü Tezlerin Dağılımı

Tablo 1’de Yıllara göre yazılan lisansüstü tezler yer almaktadır. TMS ile ilgili ilk yüksek lisans tezi 1991 yılında, ilk doktora tezi ise bundan sekiz yıl sonra 2000 yılında yazılmıştır. En fazla yüksek lisans tezi yazılan yıl 34 adetle 2010 yılı olmuştur. En fazla doktora tezi ise 6 şar teze 2009 ve 2012 yıllarında yazılmıştır.

Türkiye’de 1999 yılında Muhasebe Standartları Kurulunun (TMSK) kurulması ile birlikte muhasebe standartlarına olan akademik ilginin arttığı

Araştırmada Excel’de kodlanan veriler belirlenen temalar ekseninde incelenerek yorumlanmıştır.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

1984 yılından itibaren 2015 yılı mayıs ayına kadar YÖK veri tabanına yüklenen Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) yönelik hazırlanan tezler değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 312 adet tez incelenmiş ve aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Şekil 1 de görüldüğü üzere Mayıs 2015 tarihine kadar Türkiye Muhasebe Standartları alanında yazılan lisansüstü tezlerinin %87’si (272 adet) yüksek lisans tezlerinden, %13’ü ise (40 adet) doktora tezlerinden oluşmaktadır.

gözlemlenmektedir. 1998 yılına kadar toplam bu alanda 8 adet tez çalışması yapılmışken sadece 2003 yılında konu ile ilgili toplam 10 adet tez çalışması gerçekleştirilmiştir. 2004 yılında yayınlanan yönetmelik ile birlikte bu alandaki çalışmalar daha da hızlanmış ve 2006 yılında 16 adet, 2007 de 18 adet, 2008’de 21 adet, 2009 yılında 35 adet ve 2010 yılında 44 adet tez çalışması yapılmıştır

2009 yılında Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler (KOBİ) için Uluslar arası Muhasebe Standartlarının yayınlanması ve ülkemizde bu standartların 2010 yılı itibariyle mevzuata dâhil edilmesi ile

KOBİ standartlarına yönelik yapılan akademik çalışmalarda bir artış olmuştur. KOBİ standartları üzerine yazın toplam 20 adet tezin tamamı 2008 yılından sonra yazılmıştır

Tablo 1: Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	Yüzde
1991	1	0	1	0,3%
1992	0	1	1	0,3%
1993	0	0	0	0,0%
1994	1	0	1	0,3%
1995	0	0	0	0,0%
1996	2	0	2	0,6%
1997	0	0	0	0,0%
1998	3	0	3	1,0%
1999	3	0	3	1,0%
2000	2	1	3	1,0%
2001	3	1	4	1,3%
2002	6	0	6	1,9%
2003	10	0	10	3,2%
2004	5	0	5	1,6%
2005	4	1	5	1,6%
2006	16	0	16	5,1%
2007	17	1	18	5,8%
2008	17	4	21	6,7%
2009	29	6	35	11,2%
2010	39	5	44	14,1%
2011	21	3	24	7,7%
2012	21	6	27	8,7%
2013	32	4	36	11,5%
2014	28	5	33	10,6%
2015*	12	2	14	4,5%
Toplam	272	40	312	100,0%

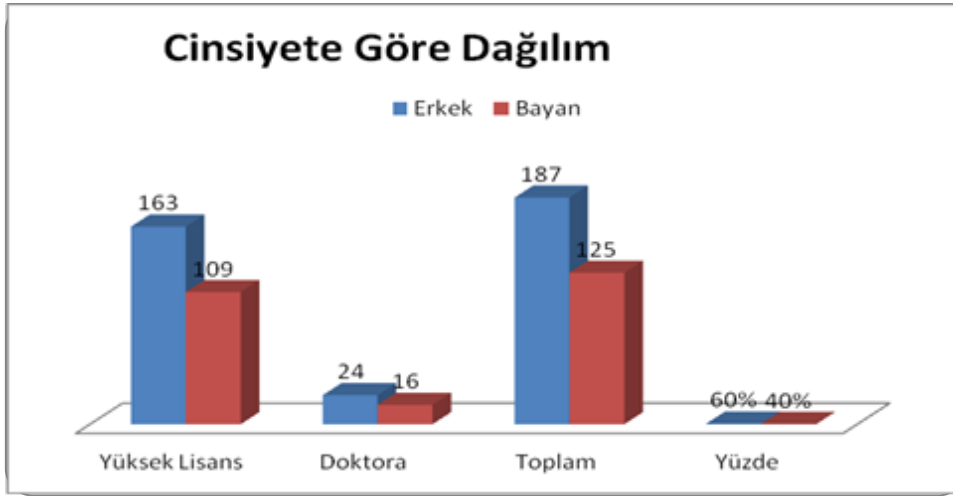
*2015 yılının ilk altı ayına ait tezler

Türkiye’de Muhasebe Standartlarına Yönelik Yazılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma

TMS alanında tez yazan araştırmacıların cinsiyet durumları incelendiğinde şekil 2’de görüldüğü üzere lisansüstü tezlerin % 40’ı bayan öğrenciler %60’ı ise erkek öğrenciler tarafından yazıldığı görülmektedir. Bu durum hem yüksek

lisans hem de doktora tezlerinde erkek oranının fazla olduğunu göstermektedir. Ayrıca doktora bu oran yüksek lisansa göre bayanlar yönünde oransal bir artış göstermiştir

Şekil 2: Lisansüstü Tezlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 2’de görüldüğü gibi Türkiye’de 141.504 bayan, 200.597 erkek olmak üzere toplam 342.101 öğrenci yüksek lisans eğitimi almaktadır. Doktora eğitimine ise 32.688 bayan, 45.535 erkek olmak üzere toplam 78.223 kişi kayıtlıdır. Türkiye’de

lisansüstü eğitim alan öğrencilerin cinsiyete göre sayısı dikkate alındığında TMS üzerine yazılan tezlerde cinsiyet dağılımı Türkiye’deki lisansüstü öğrenci sayısı ile orantılı olduğu görülmektedir.

Tablo: 2 Türkiye’de Lisans Üstü Öğrenci Sayısı

	Yüksek lisans			Doktora		
	Erkek	Bayan	Toplam	Erkek	Bayan	Toplam
Devlet	160.689	116.366	277.055	40.932	29.920	70.852
Vakıf	39.908	25.138	65.046	4.603	2.768	7.371
Toplam	200.597	141.504	342.101	45.535	32.688	78.223

Kaynak: <https://istatistik.yok.gov.tr/>

Tablo 3’de lisansüstü çalışmalarını yöneten öğretim üyelerinin unvanlara göre dağılımları gösterilmiştir. Yüksek lisans tez danışmanlıklarında, Doçent (%26) ve Yardımcı Doçent (%30) unvanlarının oranlarının birbirine yakın olduğu,

Profesör unvanının ise %44’lük oranla üst sırada yer aldığı görülmektedir. TMS alanında yüksek lisans tezi yöneten öğretim üyelerinin unvanlarının dağılımı, Tablo 4 deki Türkiye’deki öğretim üyesi sayısı ile orantılı olduğu görülmektedir.

Tablo3: Tez Danışmanlarının Unvan Dağılımı

	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	Yüzde
Prof. Dr.	119	44%	31	78%	150	48%
Doç. Dr.	71	26%	7	18%	78	25%
Yrd. Doç. Dr	82	30%	2	5%	84	27%
Toplam	272	100%	40	100%	313	100%

Doktora çalışmalarında unvan sıralamasında Profesör unvanına sahip öğretim üyelerinin oranının % 78 ile ilk sırada yer almakta, bunu %18’lik oranla Doçent, % 5’lik oranlarla ise Yardımcı Doçentler takip etmektedir. Doktora alanındaki dağılım ise Türkiye’deki

öğretim üyesi sayısı ile orantılı değildir. Tablo 4’e bakıldığında Türkiye’de 2014 yılı verilerine göre, Profesör sayısı 21.245, Doçent sayısı 14.197 ve Yardımcı Doçent sayısı ise 33.546 kişidir.

Tablo 4: Türkiye’deki Öğretim Üyesi Sayısı

Profesör			Doçent			Yardımcı Doçent		
Erkek	Kadın	Top.	Erkek	Kadın	Top	Erkek	Kadın	Top.
15031	6214	21245	9295	4902	14197	20229	13317	33546

Kaynak: <https://istatistik.yok.gov.tr/>

Tablo 5’e bakıldığında muhasebe alanındaki lisansüstü tezlerin %94 işletme anabilim dalının altında yazılmıştır. Bunun nedeni üniversitelerde sosyal bilimler enstitüsünde muhasebe ana bilim dalının az

oluşudur. Genellikle işletme anabilim dalının altında muhasebe, muhasebe ve finans ile muhasebe ve denetim bilim dalları yer almaktadır.

Tablo 5: Lisansüstü Tezlerin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	Yüzde
İşletme	256	37	293	94%
Muhasebe - Denetim	2	0	2	0,6%
Muhasebe - Finansman	4	1	5	1,6%
Bankacılık ve Sigortacılık	2	0	2	0,6%
İşletme Eğitimi	1	0	1	0,3%
İktisat	1	0	1	0,3%
Finans ve Bankacılık	0	1	1	0,3%
Turizm İşletmeciliği	1	0	1	0,3%
Tarım Ekonomisi	0	1	1	0,3%
Maliye	1	0	1	0,3%
Yok	4	0	4	1,3%
Toplam	272	40	312	100,0%

Tablo 6’da TMS üzerine yazılan lisansüstü tezlerin bilim dalına göre dağılımı verilmiştir. Tezlerin %39’u muhasebe ve finans bilim dalında yazılırken, %17’disi

işletme bilim dalında, %10’u ise muhasebe-denetim bilim dalı altında yazılmıştır.

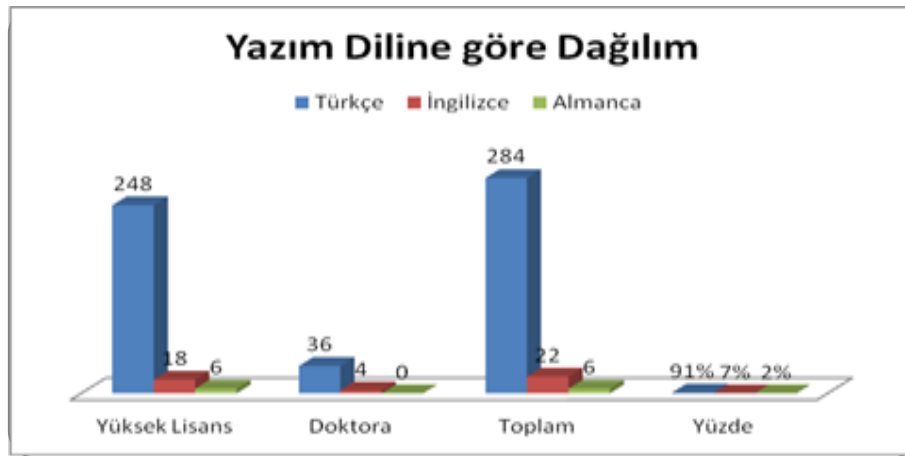
Tablo 6: Lisansüstü Tezlerin Bilim Dallarına Göre Dağılımı

Bilim Dalı	Yüksek Lisans	Doktora	Sayı	Yüzde
Muhasebe - Finansman	101	22	123	39,4%
İşletme	49	6	55	17,6%
Muhasebe - Denetim	34	0	34	10,9%
Muhasebe	18	4	22	7,1%
İşletme Eğitimi	2	0	2	0,6%
Bankacılık	0	1	1	0,3%
Bankacılık ve Sigortacılık	1	0	1	0,3%
Finans	2	0	2	0,6%
Finansal Piyasalar	2	0	2	0,6%
Mali Hukuk	1	0	1	0,3%
Uluslararası Ticaret	1	0	1	0,3%
Uluslararası İşletmecilik	1	0	1	0,3%
Yok	60	7	67	21,5%
Toplam	272	40	312	100,0%

Şekil 3’de lisansüstü tezlerin yazım dili gösterilmiştir. Şuana kadar yazılan tezlerin %91’i Türkçe dilinde kalan %9’luk kısım

ise İngilizce ve Almanca dillerinde yazılmıştır.

Şekil 3: Lisansüstü Tezlerin Yazım Diline Göre Dağılımı

Türkiye’de Muhasebe Standartlarına Yönelik Yazılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma

İngilizce dilinde yazılan tezlerin sayısının artırılması veya en azından tezin geniş bir özetinin ve araştırma bulgularının İngilizce olarak ayrıca yayınlanması Türkiye’nin uluslararası alanda akademik bilinirliğinin artması ve üretilen bilgilerin tüm dünya ile paylaşılması noktasında katkı sağlayarak alınan atıf sayısını artıracaktır.

Türkiye’de 2015 yılı itibariyle 190 üniversite vardır. Bunlardan 114’ü devlet üniversitesi, 76’sı ise vakıf üniversitesidir. Şuana kadar 53 farklı üniversitede Türkiye Muhasebe Standartları alanında tez

yazılmış olup tablo 7’de en az 4 ve üzeri tezin yazıldığı üniversiteler yer almaktadır.

Tablo 7’de görüldüğü üzere Türkiye’de muhasebe standartları alanında en fazla tez 76 yüksek lisans ve 12 doktora tezi olmak üzere toplam 88 adet ile Marmara Üniversitesinde gerçekleştirilmiştir. Gazi Üniversitesinde ise şuana kadar 34 adet TMS üzerine lisansüstü tez yazılmıştır. Marmara üniversitesinde TMS alanında yazılan lisansüstü tezlerin çok fazla olmasının ana nedeni TMS alanında çalışan akademisyenlerin bu üniversite bünyesinde çalışıyor olmalarıdır.

Tablo 7: Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Y. Lisans	Doktora	Toplam	Yüzde
Marmara Üniversitesi	76	12	88	28,2%
Gazi Üniversitesi	30	4	34	10,9%
Okan Üniversitesi	18	0	18	5,8%
Dokuz Eylül Üniversitesi	10	2	12	3,8%
İstanbul Üniversitesi	10	2	12	3,8%
Sakarya Üniversitesi	9	3	12	3,8%
İstanbul Ticaret Üniversitesi	11	0	11	3,5%
Afyon Kocatepe Üniversitesi	7	0	7	2,2%
Ankara Üniversitesi	3	4	7	2,2%
Başkent Üniversitesi	3	3	6	1,9%
Karadeniz Teknik Üniversitesi	4	2	6	1,9%
Süleyman Demirel Üniversitesi	6	0	6	1,9%
Anadolu Üniversitesi	4	1	5	1,6%
Kocaeli Üniversitesi	4	1	5	1,6%
Muğla Üniversitesi	5	0	5	1,6%
Atatürk Üniversitesi	4	0	4	1,3%
Celal Bayar Üniversitesi	4	0	4	1,3%
Hacettepe Üniversitesi	4	0	4	1,3%
Hitit Üniversitesi	4	0	4	1,3%
Kahramanmaraş Sütçü İmam	4	0	4	1,3%
Toplam	272	40	312	100,0%

Tablo 9’da görüldüğü üzere Türkiye Muhasebe Standartları üzerine yazılan lisansüstü tez konuları içinde ilk sırayı 52 tezle Türkiye’de muhasebe uygulamalarına

yön veren Vergi Usul Kanunu ve Tekdüzen Hesap Planı ile Türkiye Muhasebe Standartlarının kapsamlı olarak

*Türkiye’de Muhasebe Standartlarına Yönelik Yazılan Yüksek Lisans Ve Doktora
Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma*

Tablo 9: Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

STANDART	Y. LİSANS	DOKTORA	TOPLAM	YÜZDE
MEVCUT SİSTEMLE TMS KAPSAMLI KARŞILAŞTIRMA	38	14	52	16,3%
TMS – 2 STOKLAR	25	0	25	7,8%
TMS – 16 MADDİ DURAN VARLIKLAR	23	1	24	7,5%
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ BAKIŞI	20	2	22	6,9%
TMS – 12 GELİR VERGİLERİ	13	0	13	4,1%
TFRS – 3 İŞLETME BİRLEŞMELERİ	12	1	13	4,1%
TFRS – 1 TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA İLK UYGULAMASI	11	0	11	3,4%
TFRS – 10 KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR	10	1	11	3,4%
TMS – 1 FİNANSAL TABLOLARIN SUNULUŞU	8	1	9	2,8%
TMS – 11 İNŞAAT SÖZLEŞMELERİ	8	0	8	2,5%
TMS – 18 HÂSILAT	8	0	8	2,5%
TMS – 23 BORÇLANMA MALİYETLERİ	8	0	8	2,5%
TMS – 20 DEVLET TEŞVİKLERİ...	8	0	8	2,5%
TMS – 39 FİNANSAL ARAÇLAR	5	2	7	2,2%
TMS – 41 TARIMSAL FAALİYETLER	4	3	7	2,2%
TMS – 38 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	6	0	6	1,9%
TMS – 7 NAKİT AKIŞ TABLOLARI	6	0	6	1,9%
TMS – 29 YÜKSEK ENFLASYON...	5	0	5	1,6%
FARKLI ÜLKELERİN UMS KARŞILAŞTIRILMASI	5	0	5	1,6%
TFRS – 8 FAALİYET BÖLÜMLERİ	4	1	5	1,6%
TMS – 17 KİRALAMA İŞLEMLERİ	4	0	4	1,3%
TMS – 36 VARLIKLARDA DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ	4	0	4	1,3%
TMS – 32 FİNANSAL ARAÇLAR: SUNUM	2	2	4	1,3%
TMS – 21 KUR DEĞİŞİMİNİN ETKİLERİ	3	0	3	0,9%
TMS – 27 BİREYSEL FİNANSAL TABLOLAR	3	0	3	0,9%
TMS – 37 KARŞILIKLAR, KOŞULLU BORÇLAR VE KOŞULLU VARLIKLAR	2	1	3	0,9%
TMS – 34 ARA DÖNEM FİNANSAL RAPORLAMA	3	0	3	0,9%
TMS – 28 İŞTİRAKLERDEKİ VE İŞ ORTAKLIKLARINDAKİ YATIRIMLAR	3	0	3	0,9%
TMS – 39 FİNANSAL ARAÇLAR:	2	1	3	0,9%

MUHASEBELEŞTİRME VE ÖLÇME				
TFRS – 4 SİGORTA SÖZLEŞMELERİ	2	0	2	0,6%
TFRS – 9 FİNANSAL ARAÇLAR	2	0	2	0,6%
TMS – 19 ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR	1	1	2	0,6%
TMS – 40 YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER	2	0	2	0,6%
TFRS – 7 FİNANSAL ARAÇLAR: AÇIKLAMALAR	1	1	2	0,6%
TFRS – 13 GERÇEĞE UYGUN DEĞER ÖLÇÜMÜ	2	0	2	0,6%
TFRS – 2 HİSSE BAZLI ÖDEMELER	1	0	1	0,3%
TFRS – 5 SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN DURAN VARLIKLAR VE DURDURULAN FAALİYETLER	1	0	1	0,3%
TFRS – 11 MÜŞTEREK ANLAŞMALAR	1	0	1	0,3%
TMS – 8 MUHASEBE POLİTİKALARI, MUHASEBE TAHMİNLERİNDE DEĞİŞİKLİKLER VE HATALAR	0	1	1	0,3%
TMS – 10 RAPORLAMA DÖNEMİNDEN (BİLANÇO TARİHİNDEN) SONRAKİ OLAYLAR	0	1	1	0,3%
TMS – 26 EMEKLİLİK FAYDA PLANLARINDA MUHASEBELEŞTİRME ve RAPORLAMA	1	0	1	0,3%
DİĞER	11	8	19	5%
TOPLAM	278	42	320	100,0%

Tablo 9 incelendiğinde bazı standartların şüana kadar tez konu olarak çalışılmadığı ve bazı standartlar üzerine de çok az tez yazıldığı görülmektedir. Bunlardan bazıları şunlardır: TFRS-5 Satış Amaçlı Elde Tutulacak Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler, TFRS-14 Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları, TMS- 24 İlişkili Taraf Açıklamaları, TMS-33 Hisse Başına Kazanç, TFRS-2 Hisse Bazlı Ödemeler, TFRS-4 Sigorta Sözleşmeleri, TFRS-11 Müşterek Anlaşmalar, TFRS-12 Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar, TMS-10 Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar, TMS-8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminleri Değişiklikler ve Hatalar, TMS-26 Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme Ve Raporlama, TMS-40 Yatırım Amaçlı Gayri Menkuller.

5. DİĞER ARAŞTIRMA BULGULARI

Türkiye Muhasebe Standartlarına yönelik olarak yapılan çalışma ile ilgili diğer bulgular ise şöyledir.

Akademik kariyer aşamasında yüksek lisans ve doktora tezinin her ikisinde de TMS alanında çalışanlar:

- Banu Sultanoğlu, 2008 yılında yüksek lisans tez konusunu ve 2014 yılında doktora tez konusunu Türkiye Muhasebe Standartları üzerine yazmıştır.
- İlker Kıymetli Şen, yüksek lisans tezini TMS-23 Borçlanma Maliyetleri üzerine, doktora tezini de 2010 yılında Finansal Raporlama Standartları üzerine yazmıştır.

Akademik kariyer aşamasında yüksek lisans veya doktora tezini TMS üzerine yazıp, öğretim üyesi olarak TMS alanında tez yönetenler:

- Aynur Akpınar, 2012 yılında TMS-16 Duran varlıklar üzerine doktora tezi yazmıştır. Öğretim üyesi olduktan sonra ise 2015 yılında tez danışmanı olarak Ayşe Başak Gürel'in TMS-18 Hâsılat standartları konulu yüksek lisans tezini yönetmiştir.
- Ahmet Ağca, 2003 yılında "Uluslararası Muhasebe Standartlarının Gelişmekte Olan Ülkelerde Uygulanabilirliği Ve Kabul Görmüşlüğü" konulu yüksek lisans tezi ile bilim uzmanı unvanını almıştır. Öğretim üyesi olarak 2012 yılında Elçin Eren'in ve 2013 yılında Çağrı Köylü'nün TMS üzerine yazmış olduğu yüksek lisans tezlerini yönetmiştir.
- İlker Kıymetli Şen, yüksek lisans tezini TMS-23 Borçlanma Maliyetleri üzerine, doktora tezini de 2010 yılında Finansal Raporlama Standartları üzerine yazmıştır. Öğretim üyesi olduktan sonra da Ayhan Gök'ün (2012) Türkiye Muhasebe Standartlarına yönelik yapmış olduğu tezi yönetmiştir.
- Batuhan Güvemli, doktora tezini 2008 yılında Türkiye Muhasebe Standartları üzerine yapmıştır. Öğretim üyesi olarak, Özkan Sarısoy'un (2012) ve Ayşe Ege'nin (2015) TMS üzerine yazdıkları yüksek lisans tezini yönetmiştir.
- Aydın Karapınar, 2008 yılında TMS üzerine yazmış olduğu tez ile doktora eğitimini tamamlamıştır. Öğretim üyesi olarak, Mustafa Genç (2014),

Burak Birgaip (2008), Hanife Özdemir (2008) ve Burcu Erdoğan'ın(2007) TMS üzerine yazdığı yüksek lisans tezlerini yönetmiştir.

- İpek Türker, 2009 yılında doktora tezini TMS üzerine yazmış, öğretim üyesi olarak Özcan Kelen'in (2015) TMS üzerine yazdığı yüksek lisans tezini yönetmiştir.
- Ayten Çetin'in, 1996 yılında yazdığı yüksek lisans tezinin konusu TMS üzerine olup öğretim üyesi olduktan sonra İlkin Hüseyinov'un 2015 yılında yazdığı yüksek lisans tezinin danışmanlığını yapmıştır.
- Ayça Akarçay Ögüz, 2007 yılında yüksek lisans tezini "TMS-37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar Ve Koşullu Varlıklar" üzerine yazmıştır. Hüseyin Taşdemir'in TMS-12 Hasılat standardı üzerine yazmış olduğu yüksek lisans tezini yönetmiştir.

Yüksek lisans ve doktora tezlerinin sayfa sayısı dikkate alınarak yapılan inceleme sonuçları:

- Yüksek lisans tezleri içinde en az sayfa sayısına sahip tez 51 sayfa olup, sayfa sayısı en uzun olan tez ise 542 sayfa ile 2012 yılında yazılmıştır.
- Doktora tezleri dikkate alındığında ise sayfa sayısı olarak en kısa tez 143 sayfa, en uzun doktora tezi ise 478 sayfadır.
- Doktora tezlerinin ortalama sayfa sayısı 264 dür. Yüksek lisans tezlerinin ortalama sayfa sayısı 159 dur. Bu noktada doktora tezlerinin daha kapsamlı olarak yazıldığı düşünülebilir.

Sektör bazında Türkiye Muhasebe Standartları üzerine yazılan lisansüstü tezler:

Bu tezlerde konu, hem vergi kanunları ve TMS açısından genel olarak karşılaştırılmış hem de sektör bazında bir inceleme yapılmıştır.

- Balık üretim işletmelerinde TMS-41 kapsamında üretim maliyetleri üzerine bir adet doktora tezi yazılmıştır
- Bankacılık üzerine TMS alanı ile ilgili iki doktora ve üç yüksek lisans tezi yazılmıştır.
- Çimento üretimi yapan işletmelerde TMS ve SKP kapsamında maliyetlerin oluşması konusunda bir adet yüksek lisans tezi yapılmıştır.
- TMS-18 hâsılat standardının hastanelerde uygulanmasına yönelik olarak yapılan bir yüksek lisans tezi mevcuttur.
- İnşaat taahhüt firmalarına yönelik olarak TMS-11 İnşaat Sözleşmeleri Standardı kapsamında sekiz adet yüksek lisans tezi yazılmıştır.
- İnternet sitelerinin değerlemesine yönelik olarak TMS-38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar kapsamında bir yüksek lisans tezi yazılmıştır.
- Konaklama işletmelerinde TMS-2 Stoklar ve TMS-18 Hâsılat standartları ve genel karşılaştırma şeklinde iki adet yüksek lisans tezi yazılmıştır.
- Lojistik firmalarında TMS’nin uygulanmasına yönelik olarak iki adet yüksek lisans tezi yazılmıştır.

- Vakıflarda Türkiye Muhasebe Standartlarının uygulanmasına yönelik bir adet yüksek lisans tezi mevcuttur.
- Yumurtacılık sektöründe TMS-41 in uygulanması üzerine bir adet yüksek lisan tezi yapılmıştır.

6. SONUÇ

Araştırma kapsamında incelenen 312 adet tez dikkate alındığında, Türkiye Muhasebe Standartlarına yönelik lisansüstü tezler için şu sonuçları çıkarmak mümkün olacaktır.

Türkiye Muhasebe Standartlarına yönelik olarak hazırlanan tezler konu açısından ele alındığında zaman içinde farklı konuların ön plana çıktığı görülmektedir. Bunun nedeni muhasebe standartlarının Türkiye’de uygulama sürecindeki gelişmelerdir.

Türkiye’de 1994 yılında Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK) Türkiye Muhasebeci Odaları Birliği (TÜRMOB) tarafından kurulmuştur. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu 07.03.2002 tarihinde faaliyete geçmiş, TMUDESK’in görevlerini bugüne kadar yapmış olduğu çalışmalarla birlikte devralmıştır. Bu çalışmalar ile birlikte konu araştırmacıların ilgisini çekmiş ve özellikle 2002 yılı ve sonrasında Türkiye Muhasebe Standartlarına yönelik tezlerde artış gözlenmiştir ve 2003 yılında konu ile ilgili 10 adet tez yazılmıştır.

TMS kapsamında enflasyon muhasebesi üzerine yazılan 5 adet tezin tamamı konunun yasal olarak Türkiye’de gündeme geldiği 2002 yılı ve uygulanmaya başladığı süreçte yazılmıştır.

Uluslararası Muhasebe Standartları (UMSK) Kurulu 9 Temmuz 2009 tarihinde Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) standartlarını yayınladı. Türkiye’de bu standartla uyumlu olarak da Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) tarafından Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler için Türkiye Finansal Raporlama Standardı (KOBİ TFRS), 1 Kasım 2010 tarih ve 27746 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak mevzuata dâhil edilmiştir. Tarihsel açıdan bakıldığında KOBİ standartlarına üzerine yazılan ve tamamı 19 adet olan tezlerin 2008-2013 yılları arasında yazıldığı görülmektedir.

Lisansüstü tez yöneten öğretim üyelerinin unvanı dikkate alındığında yüksek lisans tezi yöneten öğretim üyelerinin unvana göre dağılımı ile Türkiye’deki öğretim üyeleri sayısı arasında orantılı bir dağılım görülmektedir. Doktora tezlerinin yönetiminde ise profesörlerin oranı genel sayıya göre çok yüksektir. Bunun nedeni doktora tezlerinin unvan olarak profesörler tarafından yönetilmesine yönelik genel temayülden kaynaklanabilir.

Yapılan araştırma sonucunda TMS ye yönelik tezlerin bazı üniversitelerde ve bazı öğretim üyelerinin danışmalığında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu nokta dikkate alındığında farklı üniversitelerdeki akademisyenlerin tez konusu belirlemede bu durumu dikkate almaları ve ileriki yıllarda daha dengeli bir konu dağılımı

belirlemede akademisyenlere katkı sağlayacaktır.

Şuana kadar TMS alanında yazılan lisansüstü tezlerde hiç çalışılmamış ya da çok az üzerine tez yazılan standartlar;

- TFRS-5 Satış Amaçlı Elde Tutulacak Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler
- TFRS-14 Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları
- TMS- 24 İlişkili Taraf Açıklamaları
- TMS-33 Hisse Başına Kazanç
- TFRS-2 Hisse Bazlı Ödemeler
- TFRS-4 Sigorta Sözleşmeleri
- TFRS-11 Müşterek Anlaşmalar
- TFRS-12 Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar
- TMS-10 Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar
- TMS-8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminleri Değişiklikler ve Hatalar
- TMS-26 Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme Ve Raporlama
- TMS-40 Yatırım Amaçlı Gayri Menkuller

Türkiye Muhasebe Standartları konusunda çalışma yapacak akademisyenler şuana kadar üzerinde çok fazla araştırma yapılmamış bu standartlar üzerine çalışma yapmaları hem teorisyenlere hem de uygulamacılara katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- ALKAN, Gönül (2013), Araştırmacıların Ufrs Alanına Bilimsel Katkıları: UFRS Konusunda Yapılan Lisans Üstü Tezlere İlişkin Bir Araştırma, **III. Uluslararası Türk Coğrafyasında UFRS Sempozyumu**
- ALKAN, Gönül, (2014), Türkiye’de Muhasebe Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma (1984-2012), **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı,64, ss:41-52.
- BAŞ, Metin, Fulya Mısırdalı Yangil, Seval Aygün, (2014), Entelektüel Sermaye Alanında Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmalarına Yönelik Bir İçerik Analizi: 2002-2012 Dönemi, **Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi**, Cilt 10, Sayı 23, ss: 207-226.
- BENLİĞİRAY, Serap, (2012), “Araştırmacıların Bankacılık Alanına Bilimsel Katkıları: Bankacılık Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlere İlişkin Bir Araştırma”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi**, Cilt,3, Sayı,6, ss.26 -46 .
- BOZYİĞİT, Sezen, Eda Yaşa. (2012), Araştırmacıların Pazarlama Alanına Bilimsel Katkıları: “Pazarlama Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlere İlişkin Bir Araştırma”, **17.Pazarlama Kongresi Bildiri Kitabı**,s.54-110, Balıkesir.
- ENGİN Karadağ, (2010), Eğitim Bilimleri Doktora Tezlerinde Kullanılan Araştırma Modelleri: Nitelik Düzeyleri ve Analitik Hata Tipleri Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi , Cilt 16, Sayı 1, ss:49-71
- GÖKTAŞ, Bayram, Ramazan Erdem, (2005), “Sağlık Yönetimi Alanında Yapılan Tezlerin Profili”. **Fırat Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi**, Erişim: [http://web.firat.edu.tr/shmyo/edergi/ciltbirsayibir/ Goktas% 20ve% 20 Erdem.pdf](http://web.firat.edu.tr/shmyo/edergi/ciltbirsayibir/Goktas%20ve%20Erdem.pdf)
- KARKIN, Metin. (2011), Müzik Bilimleri Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi”. **İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi**, Cilt 1, Sayı, 2.s,143-149.

<https://istatistik.yok.gov.tr/> (erişim tarihi 31.07.2015)

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> (erişim tarihi 01.07.2015)